

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

60 metai

2017 m. lapkričio 21 d.

Turinys

I Teisėkūros procedūra priimami aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2101, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1920/2006, kiek tai susiję su keitimusi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, ankstyvojo perspėjimo apie jas sistema ir jų keliamos rizikos vertinimo procedūra 1

DIREKTYVOS

- ★ 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2102, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo ⁽¹⁾ 8
- ★ 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2103, kuria, siekiant į termino „narkotikas“ apibrėžtį įtraukti naujų psichoaktyviųjų medžiagų, iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2005/387/TVR 12

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

I

(Teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2017/2101

2017 m. lapkričio 15 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1920/2006, kiek tai susiję su keitimusi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, ankstyvojo perspėjimo apie jas sistema ir jų keliamos rizikos vertinimo procedūra

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 168 straipsnio 5 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) naujos psichoaktyviosios medžiagos, visų pirma dėl jų didelio skaičiaus, įvairovės, ir greičio, kuriuo jos randasi, gali kelti didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai. Siekiant parengti tų grėsmių pašalinimo veiksmus, būtina stiprinti stebėseną, tobulinti ankstyvojo perspėjimo sistemas ir vertinti su naujomis psichoaktyviosiomis medžiagomis susijusią riziką visuomenės sveikatai ir socialinę riziką;
- (2) su naujomis psichoaktyviosiomis medžiagomis susijusi rizika sveikatai ir socialinė rizika ypač kyla pažeidžiamoms grupėms, visų pirma jaunimui;
- (3) pastaraisiais metais valstybės narės pranešė apie didėjantį naujų psichoaktyviųjų medžiagų skaičių per greito keitimosi informacija apie tokias medžiagas mechanizmą, kuris buvo nustatytas Tarybos bendraisiais veiksmis 97/396/TVR ⁽³⁾, ir buvo papildomai sustiprintas Tarybos sprendimu 2005/387/TVR ⁽⁴⁾;
- (4) naujų psichoaktyviųjų medžiagų, kurios kelia riziką visuomenės sveikatai ir, tam tikrais atvejais, socialinę riziką visoje Sąjungoje, klausimas turėtų būti sprendžiamas Sąjungos lygmeniu. Todėl šis reglamentas turėtų būti taikomas kartu su Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2103 ⁽⁵⁾, nes abu šie aktai yra skirti pakeisti Sprendimu 2005/387/TVR nustatytą mechanizmą;

⁽¹⁾ OL C 34, 2017 2 2, p. 182.

⁽²⁾ 2017 m. spalio 24 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2017 m. lapkričio 10 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ 1997 m. birželio 16 d. Bendrieji veiksmai 97/396/TVR, Tarybos priimti remiantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu, dėl keitimosi informacija apie naujus sintetinius narkotikus, jų pavojų įvertinimo ir kontrolės (OL L 167, 1997 6 25, p. 1).

⁽⁴⁾ 2005 m. gegužės 10 d. Tarybos sprendimas 2005/387/TVR dėl keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, jų rizikos įvertinimo ir kontrolės (OL L 127, 2005 5 20, p. 32).

⁽⁵⁾ 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/2103, kuria, siekiant į termino „narkotikas“ apibrėžtį įtraukti naujų psichoaktyviųjų medžiagų, iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR, ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2005/387/TVR (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 12).

- (5) nedidelis naujų psichoaktyviųjų medžiagų skaičius gali būti naudojamas komerciniais ir pramoniniais tikslais ir mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslais;
- (6) į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1920/2006 ⁽¹⁾ turėtų būti įtrauktos nuostatos dėl keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, ankstyvojo perspėjimo apie jas sistemos ir jų keliamos rizikos vertinimo procedūros. Visų pirma turėtų būti sutvirtintos nuostatos dėl ankstyvojo perspėjimo apie naujas psichoaktyvias medžiagas ir padidintas pradinės ataskaitos rengimo ir rizikos vertinimo organizavimo tvarkos veiksmingumas. Turėtų būti nustatyti daug trumpesni visų tų procedūrų etapų terminai;
- (7) visi su naujomis psichoaktyviosiomis medžiagomis susiję Sąjungos veiksmai turėtų būti grindžiami moksliniais įrodymais ir jiems turėtų būti taikoma speciali procedūra;
- (8) turėtų būti parengta pradinė ataskaita dėl naujos psichoaktyviosios medžiagos, kai valstybių narių pateikta informacija kelia susirūpinimą, kad ji gali kelti riziką sveikatai arba socialinę riziką Sąjungos lygmeniu. Pradinė ataskaita suteiktų galimybę Komisijai priimti pagrįstą sprendimą dėl rizikos vertinimo procedūros pradėjimo. Rizikos vertinimo procedūra Sąjungos lygmeniu turėtų būti vykdoma skubiai;
- (9) atlikus rizikos vertinimo procedūrą, Komisija turėtų spręsti, ar atitinkamą naują psichoaktyviąją medžiagą reikėtų įtraukti į termino „narkotikas“ apibrėžtį laikantis Tarybos pamatiniame sprendime 2004/757/TVR ⁽²⁾ nustatytos procedūros. Siekiant užtikrinti keitimosi informacija mechanizmo ir ataskaitų teikimo bei rizikos vertinimo procedūrų, išdėstytų Sprendime 2005/387/TVR ir šiame reglamente, nenutrūkstamą veikimą, šis reglamentas turėtų būti pradėtas taikyti Direktyvos (ES) 2017/2103 perkėlimo į nacionalinę teisę termino dieną, kurią taip pat turi būti panaikintas Sprendimas 2005/387/TVR;
- (10) naujos psichoaktyviosios medžiagos rizikos vertinimas iš esmės neturėtų būti atliekamas, jei jos vertinimas yra atliekamas pagal tarptautinę teisę. Naujos psichoaktyviosios medžiagos rizikos vertinimas neturėtų būti atliekamas, jei tai yra žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto veiklioji medžiaga;
- (11) todėl Reglamentą (EB) Nr. 1920/2006 reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 1920/2006 pakeitimai

Reglamentas (EB) Nr. 1920/2006 iš dalies keičiamas taip:

1. 2 straipsnis papildomas šiuo punktu:

- „f) Keitimasis informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, ankstyvojo perspėjimo apie jas sistema ir jų keliamos rizikos vertinimas
- i) rinkti, palyginti, analizuoti ir vertinti 5 straipsnyje nurodyto Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo nacionalinių centrų ir nacionalinių Europolo padalinių turimą informaciją apie naujas psichoaktyvias medžiagas, kaip apibrėžta Tarybos pamatinio sprendimo 2004/757/TVR ^(*) 1 straipsnio 4 punkte, ir nepagrįstai nedelsiant perduoti tą informaciją nacionaliniams centrams, nacionaliniams Europolo padaliniams ir Komisijai,
- ii) parengti pradinę ataskaitą arba bendrą pradinę ataskaitą pagal 5b straipsnį,
- iii) organizuoti rizikos vertinimo procedūrą pagal 5c ir 5d straipsnius,

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1920/2006 dėl Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (OL L 376, 2006 12 27, p. 1).

⁽²⁾ 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR, nustatantis būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir baudinių neteisėtos prekybos narkotikais srityje (OL L 335, 2004 11 11, p. 8).

- iv) vykdyti visų naujų psichoaktyviųjų medžiagų, apie kurias pranešė valstybės narės, stebėseną bendradarbiaujant su Europolu ir naudojantis 5 straipsnyje nurodytų nacionalinių centrų bei nacionalinių Europolo padalinių pagalba.

(*) 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR, nustatantis būtiniausias nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje (OL L 335, 2004 11 11, p. 8).“

2. 5 straipsnio 2 dalies antra pastraipa išbraukiama.

3. Įterpiami šie straipsniai:

„5a straipsnis

Keitimasis informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas ir ankstyvojo perspėjimo apie jas sistema

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad 5 straipsnyje nurodytas jos nacionalinis centras ir jos nacionalinis Europolo padalinys laiku ir nepagrįstai nedelsdami pateiktų Centrai ir Europolui, atsižvelgdami į atitinkamus jų įgaliojimus, turimą informaciją apie naujas psichoaktyvias medžiagas. Informacija turi būti susijusi su medžiagų nustatymu ir identifikavimu, vartojimu ir vartojimo būdais, gamyba, išgavimu, platinimu ir platinimo būdais, neteisėta prekyba, naudojimu komerciniais, mediciniais ir moksliniais tikslais ir galima bei nustatyta tų medžiagų keliama rizika.

Centras, bendradarbiaudamas su Europolu, renka, lygina, analizuoja, vertina ir laiku perduoda informaciją nacionaliniams centrams, nacionaliniams Europolo padaliniams ir Komisijai, kad jie turėtų visą informaciją, reikalingą ankstyvojo perspėjimo tikslais ir kad Centras turėtų galimybę parengti pradinę ataskaitą arba bendrą pradinę ataskaitą pagal 5b straipsnį.

5b straipsnis

Pradinė ataskaita

1. Jei Centras, Komisija arba valstybių narių dauguma mano, kad pasidalinta informacija apie naują psichoaktyviąją medžiagą, surinkta pagal 5a straipsnį vienoje ar keliuose valstybėse narėse, teikia pagrindo susirūpinimui tuo, kad nauja psichoaktyvioji medžiaga gali kelti riziką sveikatai arba socialinę riziką Sąjungos lygmeniu, Centras parengia pradinę ataskaitą dėl naujos psichoaktyviosios medžiagos.

Šios dalies taikymo tikslais valstybės narės informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie savo pageidavimą, kad būtų parengta pradinė ataskaita. Susidarius valstybių narių balsų daugumai, Komisija duoda Centrai atitinkamus nurodymus ir apie tai informuoja valstybes nares.

2. Pradinėje ataskaitoje kaip pirminė informacija pateikiama:

- a) incidentų, rodančių, kad esama sveikatos ir socialinių problemų, su kuriomis potencialiai gali būti susijusi nauja psichoaktyvioji medžiaga, pobūdis, skaičius ir mastas, taip pat informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos vartojimo būdus;
- b) naujos psichoaktyviosios medžiagos cheminis ir fizinis aprašymas bei jai pagaminti arba išgauti naudoti metodai ir prekursoriai;
- c) naujos psichoaktyviosios medžiagos farmakologinis ir toksikologinis aprašymas;
- d) informacija apie nusikalstamų grupuočių dalyvavimą gaminant ar platinant naują psichoaktyviąją medžiagą.

Pradinėje ataskaitoje taip pat pateikiama:

- a) informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos, be kita ko, kaip žmonėms skirto vaisto ar veterinarinio vaisto veikliosios medžiagos, naudojimą žmonių ir veterinarinės medicinos reikmėms;

- b) informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos naudojimą komerciniais ir pramoniniais tikslais, tokio naudojimo apimtį ir naudojimą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslais;
- c) informacija apie tai, ar naujai psichoaktyviajai medžiagai taikomos kokios nors ribojamosios priemonės valstybėse narėse;
- d) informacija apie tai, ar nauja psichoaktyvioji medžiaga šiuo metu vertinama ar buvo įvertinta pagal 1961 m. Jungtinių Tautų bendrosios narkotinių medžiagų konvencijos, iš dalies pakeistos 1972 m. protokolu, ir 1971 m. Psichotropinių medžiagų konvencijos sistemą (Jungtinių Tautų sistemą);
- e) kita atitinkama informacija, jei turima.

3. Pradinei ataskaitai parengti Centras naudoja savo turimą informaciją.

4. Centras 5 straipsnyje nurodytų nacionalinių centrų prašo pateikti papildomos informacijos apie naują psichoaktyviąją medžiagą, jei mano, kad tai yra būtina. Nacionaliniai centrai pateikia tą informaciją per dvi savaites nuo prašymo gavimo.

5. Centras nepagrįstai nedelsdamas prašo Europos vaistų agentūros pateikti informaciją, ar Sąjungos arba nacionalinių lygmeniu nauja psichoaktyvioji medžiaga yra:

- a) žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto, kuriuo prekiauti leidimas suteiktas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/83/EB (*), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/82/EB (**) arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 726/2004 (***), veiklioji medžiaga;
- b) žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto, dėl kurio pateikta paraiška gauti leidimą prekiauti, veiklioji medžiaga;
- c) žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto, kuriuo prekiauti leidimas kompetentingos institucijos buvo sustabdytas, veiklioji medžiaga;
- d) žmonėms skirto vaisto, kuriam nėra išduotas leidimas pagal Direktyvos 2001/83/EB 5 straipsnį, arba ekstemporalaus veterinarinio vaisto, kurį pagal nacionalinę teisę pagamina tuo tikslu įgaliotas asmuo pagal Direktyvos 2001/82/EB 10 straipsnio 1 dalies c punktą, veiklioji medžiaga;
- e) tiriamojo vaisto, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/20/EB (****) 2 straipsnio d punkte, veiklioji medžiaga.

Jei informacija yra susijusi su valstybių narių išduotais leidimais prekiauti, atitinkamos valstybės narės, Europos vaistų agentūrai paprašius, pateikia jai tokią informaciją.

6. Centras nepagrįstai nedelsdamas prašo Europolo pateikti informaciją apie nusikalstamų grupuočių dalyvavimą gaminant, platinant naują psichoaktyviąją medžiagą, plėtojant jos platinimo būdus, vykdam neteisėtą prekybą ja ir bet kokių būdu ją naudojant.

7. Centras nepagrįstai nedelsdamas prašo Europos cheminių medžiagų agentūros, Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro bei Europos maisto saugos tarnybos pateikti turimą informaciją ir duomenis apie naują psichoaktyviąją medžiagą.

8. Centro bendradarbiavimo su šio straipsnio 5, 6 ir 7 dalyse nurodytomis įstaigomis ir agentūromis išsamios nuostatos reglamentuojamos darbo susitarimais. Tokie darbo susitarimai sudaromi pagal 20 straipsnio antrą pastraipą.

9. Centras laikosi informacijos, kuri buvo pateikta Centrai, naudojimo sąlygų, įskaitant galimybės susipažinti su dokumentais, informacijos ir duomenų saugumo bei konfidencialių duomenų, įskaitant jautrius duomenis ir konfidencialią verslo informaciją, apsaugos sąlygas.

10. Centras pateikia pradinę ataskaitą Komisijai ir valstybėms narėms per penkias savaites nuo 5, 6 ir 7 dalyse nurodytų prašymų pateikti informaciją pateikimo dienos.

11. Jei Centras surenka informaciją apie kelias naujas psichoaktyvias medžiagas, kurias jis laiko esant panašios cheminės sudėties, jis per šešias savaites nuo 5, 6 ir 7 dalyje nurodytų prašymų pateikti informaciją pateikimo dienos pateikia Komisijai ir valstybėms narėms atskiras pradinės ataskaitas arba bendras pradinės ataskaitas apie kelias naujas psichoaktyvias medžiagas, su sąlyga, kad kiekvienos naujos psichoaktyviosios medžiagos savybės yra aiškiai nustatytos.

5c straipsnis

Rizikos vertinimo procedūra ir ataskaita

1. Komisija per dvi savaites nuo pradinės ataskaitos gavimo dienos, kaip nurodyta 5b straipsnio 10 dalyje, gali paprašyti, kad Centras įvertintų galimą riziką, kurią kelia nauja psichoaktyvioji medžiaga, ir parengtų rizikos vertinimo ataskaitą, jeigu pradinėje ataskaitoje esama informacijos, leidžiančios manyti, kad medžiaga gali kelti didelę riziką visuomenės sveikatai ir, tam tikrais atvejais, didelę socialinę riziką. Rizikos vertinimą atlieka Mokslinis komitetas.

2. Komisija per dvi savaites nuo bendros pradinės ataskaitos gavimo dienos, kaip nurodyta 5b straipsnio 11 dalyje, gali paprašyti, kad Centras įvertintų galimą riziką, kurią kelia kelios panašios cheminės sudėties naujos psichoaktyviosios medžiagos, ir parengtų bendrą rizikos vertinimo ataskaitą, jeigu bendroje pradinėje ataskaitoje esama informacijos, leidžiančios manyti, kad medžiaga gali kelti didelę riziką visuomenės sveikatai ir, tam tikrais atvejais, didelę socialinę riziką. Bendrą rizikos vertinimą atlieka Mokslinis komitetas.

3. Rizikos vertinimo ataskaitoje arba bendroje rizikos vertinimo ataskaitoje pateikiama:

- a) turima informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos chemines ir fizines savybes, taip pat jai pagaminti arba išgauti naudoti metodai ir prekursoriai;
- b) turima informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos farmakologines ir toksikologines savybes;
- c) su nauja psichoaktyviąja medžiaga siejamos rizikos sveikatai, visų pirma siejamos su tos medžiagos ūmiu ir chronišku toksiškumu, piktnaudžiavimo ir priklausomybės sukėlimo galimybe ir fiziniu bei psichiniu poveikiu ir poveikiu elgesiui, analizė;
- d) su nauja psichoaktyviąja medžiaga siejamos socialinės rizikos, visų pirma tos medžiagos poveikio socialiniam veikimui, viešajai tvarkai ir nusikalstamai veiklai, taip pat nusikalstamų grupuočių dalyvavimo gaminant, platinant naują psichoaktyviąją medžiagą, plėtojant jos platinimo būdus ir vykdant neteisėtą prekybą ja, analizė;
- e) turima informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos vartojimo mastą ir būdus, galimybes jos išsigyti ir paplitimo Sąjungoje tikimybę;
- f) turima informacija apie naujos psichoaktyviosios medžiagos naudojimą komerciniais ir pramoniniais tikslais, tokio naudojimo apimtį ir jos naudojimą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslais;
- g) kita atitinkama informacija, jei turima.

4. Mokslinis komitetas įvertina naujos psichoaktyviosios medžiagos ar naujų psichoaktyviųjų medžiagų grupės keliamą riziką. Direktorius, veikiančio pagal Mokslinio komiteto pirmininko rekomendaciją, sprendimu prirėmus Mokslinio komiteto sudėtis gali būti išplėsta įtraukiant ekspertus iš mokslo sričių, kurios yra svarbios siekiant užtikrinti subalansuotą naujos psichoaktyviosios medžiagos keliamos rizikos vertinimą. Direktorius paskiria tuos ekspertus iš ekspertų sąrašo. Valdyba patvirtina ekspertų sąrašą kas trejus metus.

Komisija, Centras, Europolas ir Europos vaistų agentūra turi teisę paskirti po du stebėtojus.

5. Mokslinis komitetas atlieka rizikos vertinimą remdamasis turima informacija ir visais kitais susijusiais moksliniais įrodymais. Jis atsižvelgia į visas savo narių nuomones. Centras organizuoja rizikos vertinimo procedūrą, be kita ko, nustato būsimus informacijos poreikius ir susijusius tyrimus.

6. Centras rizikos vertinimo ataskaitą arba bendrą rizikos vertinimo ataskaitą Komisijai ir valstybėms narėms pateikia per šešias savaites nuo Komisijos prašymo parengti rizikos vertinimo ataskaitą gavimo dienos.

7. Gavusi tinkamai pagrįstą Centro prašymą, Komisija gali pratęsti laikotarpį, per kurį reikia užbaigti rizikos vertinimą arba bendrą rizikos vertinimą, kad būtų galima atlikti papildomus mokslinius tyrimus ir surinkti papildomų duomenų. Tame prašyme pateikiama informacija apie tai, kiek laiko reikės rizikos vertinimui arba bendram rizikos vertinimui užbaigti.

5d straipsnis

Rizikos nevertinimas

1. Rizikos vertinimas neatliekamas, jeigu jau gerokai pasistūmėta naują psichoaktyviąją medžiagą vertinant pagal Jungtinių Tautų sistemą, t. y. kai Pasaulio sveikatos organizacijos Narkomanijos ekspertų komitetas yra paskelbęs kritinę apžvalgą bei rašytinę rekomendaciją, išskyrus atvejus, kai turima pakankamai duomenų ir informacijos, kuriais remiantis galima daryti išvadą, kad reikia parengti rizikos vertinimo ataskaitą Sąjungos lygmeniu, o priežastys ją parengti nurodomos pradinėje ataskaitoje.

2. Rizikos vertinimas neatliekamas, jeigu, įvertinus pagal Jungtinių Tautų sistemą, buvo nuspręsta naujos psichoaktyviosios medžiagos neįtraukti į 1961 m. Bendrosios narkotinių medžiagų konvencijos, iš dalies pakeistos 1972 m. protokolu, arba 1971 m. Psichotropinių medžiagų konvencijos sąrašą, išskyrus atvejus, kai turima pakankamai duomenų ir informacijos, kuriais remiantis galima daryti išvadą, kad reikia parengti rizikos vertinimo ataskaitą Sąjungos lygmeniu, o priežastys ją parengti nurodomos pradinėje ataskaitoje.

3. Rizikos vertinimas neatliekamas, jeigu nauja psichoaktyvioji medžiaga yra:

- a) žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto, kuriuo prekiauti suteiktas leidimas, veiklioji medžiaga;
- b) žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto, dėl kurio pateikta paraiška gauti leidimą prekiauti, veiklioji medžiaga;
- c) žmonėms skirto vaisto arba veterinarinio vaisto, kuriuo prekiauti suteiktą leidimą kompetentinga institucija yra sustabdžiusi, veiklioji medžiaga;
- d) tiriamojo vaisto, kaip apibrėžta Direktyvos 2001/20/EB 2 straipsnio d punkte, veiklioji medžiaga.

(*) 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (OL L 311, 2001 11 28, p. 67).

(**) 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/82/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio veterinarinius vaistus (OL L 311, 2001 11 28, p. 1).

(***) 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 726/2004, nustatantis Bendrijos leidimų dėl žmonėms skirtų ir veterinarinių vaistų išdavimo ir priežiūros tvarką ir įsteigiantis Europos vaistų agentūrą (OL L 136, 2004 4 30, p. 1).

(****) 2001 m. balandžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/20/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su geros klinikinės praktikos įgyvendinimu atliekant žmonėms skirtų vaistų klinikinius tyrimus, suderinimo (OL L 121, 2001 5 1, p. 34).“

4. 13 straipsnio 2 dalies ketvirta pastraipa pakeičiama taip:

„Siekiant įvertinti naujos psichoaktyviosios medžiagos ar naujų psichoaktyviųjų medžiagų grupės keliamą riziką, Mokslinio komiteto sudėtis gali būti išplėsta laikantis 5c straipsnio 4 dalyje nurodytos procedūros.“

2 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2018 m. lapkričio 23 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2017 m. lapkričio 15 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. MAASIKAS

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2017/2102

2017 m. lapkričio 15 d.

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastą teisėkūros procedūrą ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/65/ES ⁽³⁾ dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje (EEĮ) apribojimo, be kita ko, reikalaujama, kad Komisija apsvaistytų būtinybę iš dalies pakeisti tos direktyvos taikymo sritį, atsižvelgiant į joje nurodytą EEĮ, ir prireikus parengtų teisės akto pasiūlymą dėl papildomų su ta EEĮ susijusių išimčių;
- (2) siekiant skatinti žiedinę ekonomiką Sąjungoje, turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos atlikti su EEĮ susijusias antrinės rinkos operacijas, įskaitant remontą, atsarginių dalių pakeitimą, atnaujinimą ir pakartotinį naudojimą bei modifikavimą. Turėtų būti užtikrintas aukštas žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygis, be kita ko, šalinant ir naudojant EEĮ atliekas taip, kad nebūtų kenkiama aplinkai. Reikėtų vengti nereikalingos administracinės naštos rinkos dalyviams. Pagal Direktyvą 2011/65/ES leidžiama, kad EEĮ, kuri nepateko į ankstesnės Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/95/EB ⁽⁴⁾ taikymo sritį, bet kuri neatitiktų Direktyvos 2011/65/ES, ir toliau būtų tiekiami rinkai iki 2019 m. liepos 22 d. Tačiau po šios datos tiek reikalavimų neatitinkančios EEĮ pateikimas rinkai pirmą kartą, tiek antrinės rinkos operacijos draudžiami. Toks antrinės rinkos operacijų draudimas yra nesuderinamas su bendraisiais principais, kuriais grindžiamos Sąjungos priemonės, skirtos su gaminiais susijusiems įstatymams suderinti, todėl tą draudimą reikėtų panaikinti;
- (3) tam tikrų nišinių gaminių grupės neturėtų būti įtrauktos į Direktyvos 2011/65/ES taikymo sritį, nes jų įtraukimo nauda aplinkai arba sveikatai būtų nedidelė ir tai sukeltų neišsprendžiamų atitikties problemų ar rinkos iškreipimų, kurių negalima veiksmingai išspręsti taikant toje direktyvoje numatytą išimties mechanizmą;
- (4) vargonų vamzdžiai gaminami naudojant tam tikrą švino lydmetalį, kuriam alternatyvos iki šiol nerasta. Dauguma vamzdinių vargonų toje pačioje vietoje laikomi šimtmečius, o jų apyvarta nedidelė. Todėl vamzdiniai vargonai neturėtų būti įtraukti į Direktyvos 2011/65/ES taikymo sritį, nes jų įtraukimo nauda dėl švino pakeitimo būtų nedidelė;

⁽¹⁾ OL C 345, 2017 10 13, p. 110.

⁽²⁾ 2017 m. spalio 3 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2017 m. spalio 23 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo (OL L 174, 2011 7 1, p. 88).

⁽⁴⁾ 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/95/EB dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo (OL L 37, 2003 2 13, p. 19).

- (5) Direktyva 2011/65/ES netaikoma integruotą energijos šaltinį turintiems ne keliais judantiems mechanizams, kurie tiekiami tik profesionaliems naudotojams. Tačiau toje pačioje tam tikrų tipų ne keliais judančių mechanizmų gamybos linijoje būna gaminami du tokių mechanizmų variantai, kurių vienintelis skirtumas – maitinimo šaltinis (integruotas arba išorinis). Pagal tą direktyvą tiems variantams turėtų būti taikomos tokios pat sąlygos. Todėl išorinį energijos šaltinį turinčia traukos pavarą varomi ne keliais judantys mechanizmai neturėtų būti įtraukti į Direktyvos 2011/65/ES taikymo sritį;
- (6) visoms Direktyvos 2011/65/ES I priede nustatytoms atitinkamoms EEĮ kategorijoms turėtų būti aiškiai nustatytos išimčių, taikomų pakartotinai naudotoms atsarginėms dalims, paimtoms iš EEĮ, sąlygos. Taip pat, kadangi tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo apribojimo išimčių galiojimo trukmė turėtų būti ribota, ilgiausias esamų išimčių galiojimo laikotarpis irgi turėtų būti aiškiai nustatytas visoms atitinkamoms EEĮ kategorijoms, įskaitant 11 kategoriją;
- (7) jei pateikiama paraiška dėl išimties taikymo atnaujinimo, Komisija privalo priimti sprendimą likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki esamos išimties galiojimo pabaigos, išskyrus atvejus, kai dėl specialių aplinkybių pateisinami kiti terminai. Terminas, per kurį Komisija turi priimti sprendimą dėl naujų išimčių taikymo paraiškų, nėra nustatytas. Remiantis 2016 m. balandžio 18 d. Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, suteiktais Komisijai pagal Direktyvą 2011/65/ES, toks terminas, kaip paaiškėjo, yra praktiškai neįvykdomas dėl kelių privalomų procedūrinių veiksmų, kuriuos reikia atlikti siekiant įvertinti paraišką dėl išimties taikymo atnaujinimo. Terminas nesuteikia jokios papildomos vertės galiojančiai atnaujinimo paraiškų nagrinėjimo procedūrai, o kadangi jo neįmanoma įvykdyti, verslui ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams jis kelia netikrumą. Kita vertus, veiklos tęstinumas yra užtikrinamas, nes rinkos dalyviai gali kliautis tuo, kad esama išimtis liks galioti tol, kol bus priimtas sprendimas dėl atnaujinimo paraiškos. Todėl nuostata dėl termino turėtų būti išbraukta. Tačiau Komisija netrukus po paraiškos gavimo datos turėtų suteikti pareiškėjui, valstybėms narėms ir Europos Parlamentui savo sprendimo dėl paraiškos priėmimo tvarkaraštį. Be to, į bendrą Direktyvos 2011/65/ES peržiūrą, kurią Komisija turi atlikti ne vėliau kaip 2021 m. liepos 22 d., reikėtų įtraukti realaus termino, per kurį Komisija priima sprendimą dėl paraiškos dėl išimties taikymo atnaujinimo, prieš pasibaigiant atitinkamai išimčiai, nustatymą;
- (8) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. ribojant pavojingų medžiagų naudojimą EEĮ padėti užtikrinti žmonių sveikatos apsaugą ir aplinkos apsaugos požiūriu priimtina EEĮ atliekų naudojimą ir šalinimą – valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos pavieniui, nes jų priimtų įstatymų arba administracinių priemonių skirtumai galėtų sudaryti kliūčių prekybai bei iškreipti konkurenciją Sąjungoje ir taip daryti tiesioginį poveikį vidaus rinkai, o dėl problemos masto ir jos poveikio kitiems Sąjungos teisės aktams dėl atliekų naudojimo ir šalinimo, taip pat bendro intereso sritims, kaip antai žmonių sveikatos apsaugai, tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva nevirsijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 2011/65/ES iš dalies keičiama taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis išbraukiama;

b) 4 dalis papildoma šiuo punktu:

„k) vamzdiniams vargonams.“;

2) 3 straipsnio 28 punktas pakeičiamas taip:

„28) ne keliais judantys mechanizmai, tiekiami tik profesionaliems naudotojams, – mechanizmai, turintys integruotą energijos šaltinį arba išorinį energijos šaltinį turinčią traukos pavarą, kurių veikimui reikalingas mobilumas ar nuolatinis arba pusiau nuolatinis perkėlinėjimas iš vienos stacionarios darbo vietos į kitą ir kurie tiekiami tik profesionaliems naudotojams.“;

3) 4 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. 1 dalis taikoma medicinos priemonėms ir stebėjimo bei kontrolės prietaisams, pateikiamiems rinkai nuo 2014 m. liepos 22 d., *in vitro* diagnostinėms medicinos priemonėms, pateikiamoms rinkai nuo 2016 m. liepos 22 d., pramoniniams stebėjimo bei kontrolės prietaisams, pateikiamiems rinkai nuo 2017 m. liepos 22 d., ir visai kitai EEĮ, kuri nepateko į Direktyvos 2002/95/EB taikymo sritį ir kuri pateikiama rinkai nuo 2019 m. liepos 22 d.“;

b) 4 dalyje įterpiamas šis punktas:

„ea) visai kitai EEĮ, kuri nepateko į Direktyvos 2002/95/EB taikymo sritį ir kuri pateikiama rinkai iki 2019 m. liepos 22 d.“;

c) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Jei pakartotinis naudojimas vyksta uždaros patikrinamos grandinės principu veikiančioje „verslas verslui“ surinkimo sistemoje ir jei vartotojas informuojamas apie pakartotinį atsarginių dalių naudojimą, 1 dalis netaikoma pakartotinai naudotoms atsarginėms dalims:

a) paimtoms iš EEĮ, pateiktos rinkai iki 2006 m. liepos 1 d., ir naudojamoms EEĮ, pateiktai rinkai iki 2016 m. liepos 1 d.;

b) paimtoms iš medicinos priemonių arba stebėjimo bei kontrolės prietaisų, pateiktų rinkai iki 2014 m. liepos 22 d., ir naudojamų EEĮ, pateiktai rinkai iki 2024 m. liepos 22 d.;

c) paimtoms iš *in vitro* diagnostinių medicinos priemonių, pateiktų rinkai iki 2016 m. liepos 22 d., ir naudojamų EEĮ, pateiktai rinkai iki 2026 m. liepos 22 d.;

d) paimtoms iš pramoninių stebėjimo bei kontrolės prietaisų, pateiktų rinkai iki 2017 m. liepos 22 d., ir naudojamų EEĮ, pateiktai rinkai iki 2027 m. liepos 22 d.;

e) paimtoms iš visos kitos EEĮ, kuriai nebuvo taikoma Direktyva 2002/95/EB ir kuri pateikta rinkai iki 2019 m. liepos 22 d., ir naudojamoms EEĮ, pateiktai rinkai iki 2029 m. liepos 22 d.“;

4) 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„III priede 2011 m. liepos 21 d. išvardytų išimčių ilgiausias galiojimo laikotarpis (nebent konkrečiai nurodytas trumpesnis laikotarpis), kuris gali būti atnaujintas, yra:

a) I priedo 1–7 kategorijoms ir 10 kategorijai – 5 metai nuo 2011 m. liepos 21 d.;

b) I priedo 8 ir 9 kategorijoms – 7 metai nuo 4 straipsnio 3 dalyje nustatytų atitinkamų datų ir

c) I priedo 11 kategorijai – 5 metai nuo 2019 m. liepos 22 d.“;

b) 4 dalyje įterpiamas šis punktas:

„ba) per 1 mėnesį po prašymo gavimo dienos pateikia pareiškėjui, valstybėms narėms ir Europos Parlamentui savo sprendimo dėl prašymo priėmimo tvarkaraštį.“;

c) 5 dalies antros pastraipos pirmas sakinyš išbraukiamas.

2 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigalioję įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2019 m. birželio 12 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių priemonių tekstus.

3 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2017 m. lapkričio 15 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
A. TAJANI

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. MAASIKAS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2017/2103**2017 m. lapkričio 15 d.**

kuria, siekiant į termino „narkotikas“ apibrėžtį įtraukti naujų psichoaktyviųjų medžiagų, iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR ir kuria panaikinamas Tarybos sprendimas 2005/387/TVR

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir ypač į jos 83 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Tarybos pamatiniu sprendimu 2004/757/TVR ⁽³⁾ nustatytas bendras kovos su neteisėta prekyba narkotikais, kuri kelia grėsmę Sąjungos piliečių sveikatai, saugai ir gyvenimo kokybei, valstybių narių teisėtai ekonomikai ir stabilumui bei saugumui, metodas. Siekiant, kad valstybių narių teisminėms institucijoms bendradarbiaujant su teisėsaugos tarnybomis nekiltų problemų dėl to, kad už atitinkamą nusikaltimą ar nusikaltimus nebaudžiama pagal prašančiosios valstybės narės ir pagal valstybės narės, į kurią kreipiamasi, įstatymus, Tarybos pamatiniame sprendime 2004/757/TVR pateikiamos būtiniausios bendros prekybos narkotikais nusikaltimų ir sankcijų apibrėžimo taisyklės;
- (2) Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR taikomas medžiagoms, kurioms taikoma 1961 m. Jungtinių Tautų bendroji narkotinių medžiagų konvencija (su pakeitimais, padarytais 1972 m. protokolu), medžiagoms, kurioms taikoma 1971 m. Jungtinių Tautų psichotropinių medžiagų konvencija (toliau – JT konvencijos), ir sintetiniams narkotikams, kuriems Sąjungoje taikomos kontrolės priemonės pagal Tarybos bendruosius veiksmus 97/396/TVR ⁽⁴⁾ ir kurių keliama rizika visuomenės sveikatai panaši į JT konvencijose nurodytų medžiagų keliamą riziką;
- (3) Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR taip pat turėtų būti taikomas medžiagoms, kurioms pagal Tarybos sprendimą 2005/387/TVR ⁽⁵⁾ taikomos kontrolės priemonės ir baudžiamosios sankcijos ir kurių keliama rizika visuomenės sveikatai panaši į JT konvencijose nurodytų medžiagų keliamą riziką;
- (4) Sąjungoje vis dažniau atsiranda naujų psichoaktyviųjų medžiagų, kurių poveikis panašus į JT konvencijose nurodytų medžiagų poveikį, ir jos sparčiai plinta. Tam tikros naujos psichoaktyviosios medžiagos kelia didelę riziką visuomenės sveikatai ir socialinę riziką. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2101 ⁽⁶⁾ numatyta keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas ir rizikos įvertinimo procedūros sistema, grindžiama pradine ataskaita ir rizikos įvertinimo ataskaita, rengiamomis siekiant įvertinti, ar naujos psichoaktyviosios medžiagos kelia didelę riziką visuomenės sveikatai ir socialinę riziką. Siekiant veiksmingai sumažinti galimybes įsigyti naujų psichoaktyviųjų medžiagų, kurios kelia didelę riziką visuomenės sveikatai bei, tam tikrais atvejais, didelę socialinę riziką ir atgrasyti nuo prekybos tomis medžiagomis visoje Sąjungoje, o nusikalstamus susivienijimus – nuo ištraukimo į tą veiklą, tos medžiagos turėtų būti įtrauktos į termino „narkotikas“ apibrėžtį pagal šios direktyvos nuostatas ir tai pagrindžiant proporcingomis baudžiamosios teisės nuostatomis;

⁽¹⁾ OL C 177, 2014 6 11, p. 52.

⁽²⁾ 2014 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2017 m. rugsėjo 25 d. per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2017 m. spalio 24 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ 2004 m. spalio 25 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2004/757/TVR, nustatantis būtiniausios nuostatas dėl nusikalstamų veikų sudėties požymių ir bausmių neteisėtos prekybos narkotikais srityje (OL L 335, 2004 11 11, p. 8).

⁽⁴⁾ 1997 m. birželio 16 d. Bendrieji veiksmai 97/396/TVR, Tarybos priimti remiantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu, dėl keitimosi informacija apie naujus sintetinius narkotikus, jų pavojų įvertinimo ir kontrolės (OL L 167, 1997 6 25, p. 1).

⁽⁵⁾ 2005 m. gegužės 10 d. Tarybos sprendimas 2005/387/TVR dėl keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, jų rizikos įvertinimo ir kontrolės (OL L 127, 2005 5 20, p. 32).

⁽⁶⁾ 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2101, kuriuo dėl keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, ankstyvojo perspėjimo apie jas sistemos ir jų keliamos rizikos įvertinimo procedūros iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1920/2006 (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1).

- (5) todėl naujoms į termino „narkotikas“ apibrėžtį įtrauktoms psichoaktyviosioms medžiagoms turėtų būti taikomos Sąjungos baudžiamosios teisės nuostatos dėl neteisėtos prekybos narkotikais. Kadangi į JT konvencijas įtrauktoms medžiagoms ir žalingiausiomis naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms būtų taikomos tos pačios baudžiamosios teisės nuostatos, tai taip pat padėtų supaprastinti Sąjungos teisinę sistemą ir suteikti jai daugiau aiškumo. Todėl reikėtų iš dalies pakeisti Pamatiniame sprendime 2004/757/TVR pateiktą termino „narkotikas“ apibrėžtį;
- (6) šia direktyva turėtų būti nustatyti pagrindiniai termino „narkotikas“ apibrėžties elementai ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų įtraukimo į tą apibrėžtį tvarka ir kriterijai. Be to, tam, kad į termino „narkotikas“ apibrėžtį būtų įtrauktos psichoaktyviosios medžiagos, kurioms jau taikomos kontrolės priemonės, nustatytos Tarybos sprendimais, priimtais pagal Bendruosius veiksmus 97/396/TVR ir Sprendimą 2005/387/TVR, į Pamatinį sprendimą 2004/757/TVR turėtų būti įtrauktas priedas, kuriame pateiktas tų psichoaktyviųjų medžiagų sąrašas;
- (7) vis dėlto, kad būtų greitai reaguojama į naujų žalingų psichoaktyviųjų medžiagų atsiradimą ir plitimą Sąjungoje, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 290 straipsnį įgaliojimai priimti aktus turėtų būti deleguoti Komisijai siekiant iš dalies pakeisti tą priedą, kad į termino „narkotikas“ apibrėžtį būtų įtraukta naujų psichoaktyviųjų medžiagų. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁾ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (8) tam, kad greitai reaguotų į naujų žalingų psichoaktyviųjų medžiagų atsiradimą ir plitimą Sąjungoje, valstybės narės naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms, kurios kelia didelę riziką visuomenės sveikatai bei, tam tikrais atvejais, didelę socialinę riziką, Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR nuostatas turėtų pradėti taikyti kuo greičiau, bet ne vėliau kaip praėjus šešiems mėnesiams po to, kai įsigalioja deleguotasis aktas, iš dalies keičiantis priedą, kad tos medžiagos būtų įtrauktos į termino „narkotikas“ apibrėžtį. Valstybės narės turėtų dėti visas pastangas, kad tas terminas būtų kuo trumpesnis;
- (9) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. išplėsti Sąjungos baudžiamosios teisės nuostatų, taikomų neteisėtai prekybai narkotikais, taikymą jas taikant ir naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms, kurios kelia didelę riziką visuomenės sveikatai bei, tam tikrais atvejais, didelę socialinę riziką, valstybės narės, veikdamos pavieniui, negali deramai pasiekti, tačiau to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (10) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma tai – teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpcija ir teisė į gynybą, teisės nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką ir teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei baudmės proporcingumo principai;
- (11) kadangi šia direktyva ir Reglamentu (ES) 2017/2101 siekiama pakeisti Sprendimu 2005/387/TVR nustatytą mechanizmą, tas sprendimas turėtų būti panaikintas;
- (12) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;
- (13) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (14) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

⁽¹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

(15) todėl Pamatinį sprendimą 2004/757/TVR reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR pakeitimai

Pamatinis sprendimas 2004/757/TVR iš dalies keičiamas taip:

1) 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 punktą pakeičiamas taip:

„1. Narkotikas – bet kuri iš šių medžiagų:

a) medžiaga, kuriai taikoma 1961 m. Jungtinių Tautų bendroji narkotinių medžiagų konvencija, su pakeitimais, padarytais 1972 m. protokolu, arba 1971 m. Jungtinių Tautų psichotropinių medžiagų konvencija;

b) bet kuri iš priede išvardytų medžiagų;“;

b) pridedami šie punktai:

„4. Nauja psichoaktyvioji medžiaga – grynos formos medžiaga ar medžiagos preparatas, kuriems netaikoma nei 1961 m. Jungtinių Tautų bendroji narkotinių medžiagų konvencija, su pakeitimais, padarytais 1972 m. protokolu, nei 1971 m. Jungtinių Tautų psichotropinių medžiagų konvencija, tačiau kurie gali kelti riziką sveikatai arba socialinę riziką, panašią į medžiagų, kurioms taikomos tos konvencijos, keliamą riziką;

5. Preparatas – mišinys, kuriame yra viena ar daugiau naujų psichoaktyviųjų medžiagų.“

2) Įterpiami šie straipsniai:

„1a straipsnis

Naujų psichoaktyviųjų medžiagų įtraukimo į termino „narkotikas“ apibrėžtį tvarka

1. Remdamasi rizikos įvertinimu arba bendru rizikos įvertinimu, atliktu pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1920/2006 (*) 5c straipsnį ir vadovaudamasi šio straipsnio 2 dalyje išdėstytais kriterijais, Komisija pagal 8a straipsnį nepagrįstai nedelsdama priima deleguotąjį aktą, kuriuo iš dalies keičiamas šio pamatinio sprendimo priedas siekiant jį papildyti nauja (-omis) psichoaktyviąja (-iosiomis) medžiaga (-omis) ir nustatyti, kad nauja (-os) psichoaktyvioji (-iosios) medžiaga (-os) kelia didelę riziką visuomenės sveikatai ir, tam tikrais atvejais, didelę socialinę riziką Sąjungos lygmeniu ir kad ji (-os) turėtų būti įtraukta (-os) į termino „narkotikas“ apibrėžtį.

2. Svarstydamas, ar priimti deleguotąjį aktą, kaip nurodyta 1 dalyje, Komisija atsižvelgia į tai, ar naujos psichoaktyviosios medžiagos vartojimo mastas arba būdai bei galimybės jos įsigyti ir jos paplitimo Sąjungoje potencialas yra dideli, ir tai, ar žala sveikatai, kurią sukelia naujos psichoaktyviosios medžiagos vartojimas, siejama su jos ūmiu ar chronišku toksiškumu, taip pat su piktnaudžiavimu ar priklausomybės sukėlimo galimybe, kelia pavojų gyvybei. Žala sveikatai laikoma keliančia grėsmę gyvybei, jeigu nauja psichoaktyvioji medžiaga gali sukelti mirtį ar mirtinus pažeidimus, sunkias ligas, sunkų fizinės ar psichinės būklės pablogėjimą arba didelį ligų plitimą, taip pat per kraują plintančių virusų perdavimą.

Be to, Komisija atsižvelgia į tai, ar naujos psichoaktyviosios medžiagos keliama socialinė žala asmenims ir visuomenei yra didelė, ir visų pirma tai, ar naujos psichoaktyviosios medžiagos poveikis socialiniam funkcionavimui ir viešajai tvarkai yra toks, kuris pasireiškia viešosios tvarkos pažeidimu ar sukelia žiaurų arba asocialų elgesį, dėl kurio patiria žalą vartotojas ar kiti asmenys arba nukenčia turtas; arba tai, ar su nauja psichoaktyviąja medžiaga susijusi nusikalstama veikla, įskaitant organizuotą nusikalstamumą, yra sisteminga, dėl jos gaunamas didelis neteisėtas pelnas arba patiriamos didelės ekonominės išlaidos.

3. Jeigu per šešias savaites nuo rizikos įvertinimo ataskaitos arba bendro rizikos įvertinimo ataskaitos pagal Reglamento (EB) Nr. 1920/2006 5c straipsnio 6 dalį gavimo dienos Komisija nusprendžia, kad nebūtina priimti deleguotąjį aktą siekiant naują (-as) psichoaktyviąją (-iąsias) medžiagą (-as) įtraukti į termino „narkotikas“ apibrėžtį, ji pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pranešimą, kuriame paaiškinamos to priežastys.

4. Naujų psichoaktyviųjų medžiagų, kuriomis papildytas šio pamatinio sprendimo priedas, atžvilgiu valstybės narės, kurios to dar nepadarė, užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šio pamatinio sprendimo nuostatos būtų pradėtos taikyti toms naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo deleguotojo akto, kuriuo iš dalies keičiamas priedas, įsigaliojimo dienos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šį pamatinį sprendimą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

1b straipsnis

Nacionalinės kontrolės priemonės

Nedarant poveikio šiame pamatiniame sprendime nustatytiems valstybių narių įsipareigojimams, valstybės narės naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms savo teritorijoje gali toliau taikyti arba nustatyti nacionalines kontrolės priemones, kurias jos laiko tinkamomis.

(*) 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1920/2006 dėl Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro (OL L 376, 2006 12 27, p. 1).“

3) Įterpiamas šis straipsnis:

„8a straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 1a straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2017 m. lapkričio 22 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 1a straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros (*) nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 1a straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie tą aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus tam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

(*) OL L 123, 2016 5 12, p. 1.“

- 4) Pridedamas priedas, pateiktas šios direktyvos priede.

2 straipsnis

Šios direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę

Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip 2018 m. lapkričio 23 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3 straipsnis

Sprendimo 2005/387/TVR panaikinimas

1. Sprendimas 2005/387/TVR panaikinamas nuo 2018 m. lapkričio 23 d.
2. Nepaisant 1 dalies, Sprendimas 2005/387/TVR toliau taikomas naujoms psichoaktyviosioms medžiagoms, dėl kurių bendra ataskaita, kaip nurodyta to sprendimo 5 straipsnyje, buvo pateikta iki 2018 m. lapkričio 23 d.
3. Komisija pagal šio straipsnio 4–8 dalis priima deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas Pamatinio sprendimo 2004/757/TVR priedas siekiant jį papildyti naujomis psichoaktyviosiomis medžiagomis, kaip nurodyta šio straipsnio 2 dalyje.
4. Įgaliojimai priimti 3 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami dvejų metų laikotarpiui nuo 2017 m. lapkričio 22 d.
5. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
6. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
7. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
8. Pagal 3 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie tą aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus tam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

4 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja kitą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2017 m. lapkričio 15 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. MAASIKAS

PRIEDAS

„PRIEDAS

1 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų medžiagų sąrašas

1. P-metilamfetaminas arba 4-metilamfetaminas, kaip nurodyta Tarybos sprendime 1999/615/TVR ⁽¹⁾.
2. Parametoksimetilamfetaminas arba N-metil-1-(4-metoksifenil)-2-aminopropanas, kaip nurodyta Tarybos sprendime 2002/188/TVR ⁽²⁾.
3. 2,5-dimetoksi-4-jodfenetilaminas, 2,5-dimetoksi-4-etiltiofenetilaminas, 2,5-dimetoksi-4-(n)-propiltiofenetilaminas ir 2,4,5-trimetoksiamfetaminas, kaip nurodyta Tarybos sprendime 2003/847/TVR ⁽³⁾.
4. 1-benzilpiperazinas arba 1-benzil-1,4-diazacikloheksanas arba N-benzilpiperazinas arba benzilpiperazinas, kaip nurodyta Tarybos sprendime 2008/206/TVR ⁽⁴⁾.
5. 4-metilmetkatinonas, kaip nurodyta Tarybos sprendime 2010/759/ES ⁽⁵⁾.
6. 4-metil-5-(4-metilfenil)-4,5-dihidrooksazol-2-aminas (4,4'-DMAR) ir 1-cikloheksil-4-(1,2-difeniletil)piperazinas (MT-45), kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2015/1873 ⁽⁶⁾.
7. 4-metilamfetaminas, kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2015/1874 ⁽⁷⁾.
8. 4-jod-2,5-dimetoksi-N-(2-metoksibenzil)fenetilaminas (25I-NBOMe), 3,4-dichlor-N-[[1-(dimetilamino)cikloheksil]metil]benzamidai (AH-7921), 3,4-metilendioksipirovaleronas (MDPV) ir 2-(3-metoksifenil)-2-(etilamino)cikloheksanonas (metoksetaminas), kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2015/1875 ⁽⁸⁾.
9. 5-(2-aminopropil)indolas, kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2015/1876 ⁽⁹⁾.
10. 1-fenil-2-(pirolidin-1-il)pentan-1-onas (α-pirolidinvalerofenonas, α-PVP), kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/1070 ⁽¹⁰⁾.
11. 2- [[1- (cikloheksilmetil)] 1H-indol-3- karbonil]amino]-3,3-dimetilbutanoatui (MDMB-CHMICA), kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/369 ⁽¹¹⁾.
12. N-(1-fenetilpiperidin-4-il)-N-fenilakrilamidas (akriolilfentanilis), kaip nurodyta Tarybos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1774 ⁽¹²⁾.

⁽¹⁾ 1999 m. rugsėjo 13 d. Tarybos Sprendimas 1999/615/TVR, apibrėžiantis 4-MTA kaip naują sintetinį narkotiką, kuriam turi būti taikomos kontrolės priemonės ir baudžiamosios sankcijos (OL L 244, 1999 9 16, p. 1).

⁽²⁾ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/188/TVR dėl kontrolės priemonių ir baudžiamųjų sankcijų dėl naujo sintetinio narkotiko PMMA (OL L 63, 2002 3 6, p. 14).

⁽³⁾ 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2003/847/TVR dėl naujų sintetinių narkotikų 2C-I, 2C-T-2, 2C-T-7 ir TMA-2 kontrolės priemonių ir baudžiamųjų sankcijų (OL L 321, 2003 12 6, p. 64).

⁽⁴⁾ 2008 m. kovo 3 d. Tarybos sprendimas 2008/206/TVR dėl 1-benzilpiperazino (BZP) apibrėžimo kaip naujos psichoaktyviosios medžiagos, dėl kurios turi būti taikomos kontrolės priemonės ir baudžiamosios nuostatos (OL L 63, 2008 3 7, p. 45).

⁽⁵⁾ 2010 m. gruodžio 2 d. Tarybos sprendimas 2010/759/ES dėl kontrolės priemonių taikymo 4-metilmetkatinonui (mefedronui) (OL L 322, 2010 12 8, p. 44).

⁽⁶⁾ 2015 m. spalio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2015/1873 dėl kontrolės priemonių taikymo 4-metil-5-(4-metilfenil)-4,5-dihidrooksazol-2-aminui (4,4'-DMAR) ir 1-cikloheksil-4-(1,2-difeniletil)piperazinui (MT-45) (OL L 275, 2015 10 20, p. 32).

⁽⁷⁾ 2015 m. spalio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2015/1874 dėl kontrolės priemonių taikymo 4-metilamfetaminui (OL L 275, 2015 10 20, p. 35).

⁽⁸⁾ 2015 m. spalio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2015/1875 dėl kontrolės priemonių taikymo 4-jod-2,5-dimetoksi-N-(2-metoksibenzil)fenetilaminui (25I-NBOMe), 3,4-dichlor-N-[[1-(dimetilamino)cikloheksil]metil]benzamidui (AH-7921), 3,4-metilen-dioksipirovaleronui (MDPV) ir 2-(3-metoksifenil)-2-(etilamino)cikloheksanonui (metoksetaminui) (OL L 275, 2015 10 20, p. 38).

⁽⁹⁾ 2015 m. spalio 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2015/1876 dėl kontrolės priemonių taikymo 5-(2-aminopropil)indolui (OL L 275, 2015 10 20, p. 43).

⁽¹⁰⁾ 2016 m. birželio 27 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/1070 dėl kontrolės priemonių taikymo 1-fenil-2-(pirolidin-1-il)pentan-1-onui (α-pirolidinvalerofenonui, α-PVP) (OL L 178, 2016 7 2, p. 18).

⁽¹¹⁾ 2017 m. vasario 27 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/369 dėl kontrolės priemonių taikymo 2- [[1- (cikloheksilmetil)] 1H-indol-3- karbonil]amino]-3,3-dimetilbutanoatui (MDMB-CHMICA) (OL L 56, 2017 3 3, p. 210).

⁽¹²⁾ 2017 m. rugsėjo 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1774 dėl kontrolės priemonių taikymo N-(1-fenetilpiperidin-4-il)-N-fenilakrilamidui (akriolilfentaniliui) (OL L 251, 2017 9 29, p. 21).

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT